

Т.М. Болгар, Дніпропетровський університет економіки та права

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНИХ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Сьогоднішній стан вітчизняної банківської системи зумовлений об'єктивними причинами, які беруть свій відлік з початку 1990 року. У період становлення України, як самостійної держави, українські банки відчували суттєві проблеми, пов'язані із зменшенням свого ресурсного забезпечення. Протягом 1991 року Україна не одержала від Росії ніякого підкріплення, а навпаки, відбувся зворотній відтік коштів. За часів великої інфляції 1992 - 1993рр. вітчизняна банківська система втратила 70 % своїх капіталів. 1994 рік ознаменувався встановленням для комерційних банків податку на прибуток, що у 2,5 рази перевищував аналогічний податок для промислових підприємств. З різким зниженням темпів інфляційних процесів у 1995 році стали банкрутами майже 40 комерційних банків, тому що не змогли пристосуватися до нових економічних реалій.

Процес становлення банківської системи в нашій країні триває. На початок 2007 р. в Україні зареєстровано 193 комерційних банки. Кількість діючих банків, які мають ліцензію НБУ, 170. Причому в загальній кількості діючих вітчизняних комерційних банків лише два державних – Ощадбанк і Укресімбанк. Найбільш розповсюдженою організаційно-правовою формою стали акціонерні товариства.

Розглядаючи комплексно проблему зміцнення фінансового стану вітчизняних комерційних банків з урахуванням світового досвіду в цій сфері, можна прогнозувати, що в найближчому майбутньому в Україні розпочнуться процеси реструктуризації банківської системи. Останні, у свою чергу, значною мірою будуть визначатися процесами злиття і приєднання.

Такий перебіг подій зумовлений тим, що, по-перше, більшість вітчизняних банків через незначні власні капітали не в змозі самостійно реалізувати великі державні чи приватні інвестиційні проекти, а можливості збільшення капіталу в більшості регіонів України обмежені. По-друге, ситуація з приходом на український ринок потужних іноземних банків ще більш ускладниться через суттєве посилення конкуренції. На початок 2007 року в Україні нараховувалось 35 банків із іноземним капіталом, з них 13 банків – із 100 % іноземним капіталом, частка якого в статутному капіталі банків становить 27,6 %. Тому вітчизняним банкам для підтримки рівня конкурентоспроможності необхідно об'єднати зусилля.

Ось чому вже сьогодні доцільно розробити нормативно-правову базу для можливої перспективної реструктуризації банківської системи України, передбачивши регламентацію злиття і приєднання комерційних банків, а також створення структур холдінгового типу.

Не можна залишити поза увагою таке важливе питання, як соціальне і політичне значення правового врегулювання питань банківської неплатоспроможності. Розв'язання цієї важливої проблеми буде сприяти

захисту інтересів фізичних і юридичних осіб, які є вкладниками, підвищенню відповідальності НБУ і комерційних банків за рівень платоспроможності.

Слід відзначити, що грошово-кредитну політику в державі розробляє і повною мірою реалізує НБУ. Він є емісійним центром країни, регулює кількість грошей, що знаходяться в обігу, формує державні валютні резерви, підтримує курс національної грошової одиниці – гривні. З огляду на це можна вести мову про тісний взаємозв'язок між безпекою грошового обігу і фінансовою безпекою банківської системи.

Що стосується фінансової безпеки комерційних банків, то дається взнаки і рівень банківського нагляду за їх діяльністю з боку центральних банків. Головними причинами банківської кризи можуть бути такі: недостатній нагляд за комерційними банками; слабе управління ними; надмірне втручання уряду в справи банків.

Болгар, Т.М. Напрямки удосконалення фінансової безпеки вітчизняних комерційних банків [Текст] / Т.М. Болгар // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня–1 червня 2007 р.). – Суми : УАБС НБУ, 2007. – С. 129-130.